Elmélet

Indexek

A lekérdezések optimalizálására / gyorsítására szolgáló adatstruktúrák.
(Ha nem kell az egész tábla, akkor csak az indexeket kell lekérdezni, így gyorsabb a lekérdezés).

Az index lehet:

- **Unique** - Ha a levél elemekben lévő kulcsok egyediek (unique / primary key az oszlop a táblában).
- **Nem unique** - Egy érték többször is előfordul az oszlopban.

- 2 fajtája van:
    - **B-trees**
        - A lekérdezés gyorsabb, de a tárolás lassabb.
        - Fa struktújájú adat halmaz, gyökér elem fent van, levél elemben sorrendbe rendezve vannak az értékek (by default növekvőben))
        - összekötés van a levélelemek között □ a lekérdezés tud ugrálni a levélelemek között
    - **Bitmap index**:
        - Kulcs érték található a 2 ROWID-ban (Start ROWID, End ROWID) és egy bitmap sorozattal (melyik sor kell az adatokból)
        - Amikor sok az ismétlődő elem, akkor érdemes ezt használni.
        - Jól tudja támogatni, ahol aggregációk történnek (pl. összesítés, stb.)

Index előnye: Ha egy oszlopra felépül akkor tudja gyorsítani a keresést, mert nem kell a teljes táblát lekérdezni, csak az indexet.

Ha a tábla mellé van index struktúránk, akkor a táblát karban kell tartani + tárolási többletköltsége van.

Adatszótár

Metaadatok az adatszótárban (data dictionary: központi, csak olvasható táblák és nézetek) tárolódnak.

Data dictionary szerkezete:

- **Base tables**
- **User-Accessible Views**

Data dictionary típusai:

- **DBA** - Data Base Administrator (az adminisztrátor tudja olvasni és írni)
- **ALL** - Amihez jogosultság van
- **USER** - azokról az objektumokról, aminek én vagyok a tulajdonosa

Adatbázis architektúra

3 nyelv, amit megért:

- **SQL** - Dekleratív nyelv, nem mondja meg, hogy hogyan kell megoldani, csak azt, hogy mit kell megoldani.
- **PL/SQL és Java** - Imperatív nyelv, megmondja, hogy hogyan kell megoldani.

Architektúra:

- Amikor a kliens kiadja az első utasítást akkor létrejön egy *user process*, ami kommunikál a *server process*-sel.
  Van egy listener a kettő között, ami figyeli mindig, hogy van-e bejövő kérés.
  Ez egy munkafolyamat (session), aminek vége, ha a felhasználó kilép vagy a kapcsolat megszakad vagy ...
- Adatbázis szerver több Instance (szolgáltatásból) épül fel.
  - Memory Structure (System Global Area)
  - Process Structure (Process Control Block)
- Adatbázis alkotó fájlok struktúrája (fizikai rész) Storage Structures

Egy adatbázis példány mindig egy adatbázishoz kötődik.

Lehet, hogy több adatbázis példány egy adatbázishoz kötődik.

Egy példány (Instance) nem kötődhet több adatbázishoz (Database-hez).

Kliens kapcsolódása az adatbázishoz:

- Van az adatbázis szerver, oda belép a felhasználó a szerver operációs rendszerén keresztül.
- Külön gépen van a kliens és külön gépen a szerver és a hálózaton keresztül kapcsolódik a kettő.
- Háromrétegű kapcsolaton keresztül- a programon keresztül lérjük le, ami kapcsolódik az alkalmazás szerveréhez, ami lekérdezi az adatbázist.

Az Oracle struktúra három fő csoportra osztható:

- **Tároló struktúrák**
- **Memória struktúrák**
- **Szerverfolyamatok**

SGA

Database buffer cache - A beolvasott adadtokat tárolja, hogy ne kelljen mindig a lemezről olvasni.(Memória)

Redo log buffer - Memóriából a módosított adat bekerül ide naplózásra, utána a háttértárra kiírásra kerül.

Shared pool:

- **Library** cache - Shared SQL Area - Követi a folyamatot.
  (Beérkezett SQL utasításokat tárolja, átalakítja).
  A végrehajtási terv itt tárolódik.
- **Data dictionary cache** - Adatszótár, leggyakrabban kiolvasott adatokat tárolja.
- **Server result cache** - A lekérdezés eredményeit tárolja.

PGA

- private SQL area - A folyamatoknak saját területük van, ahol a végrehajtási terv tárolódik.
- Session memory - A folyamatoknak saját területük van, ahol a végrehajtási terv tárolódik.
  Az adott session-höz tartozó ideiglenes adatok találhatóak meg.

Adatbázis transzakciók

Összetartozó DML (módosító) utasítások sorozata

Van egy eleje és egy vége. Feltételezzók, hogy a tranzakció kezdetekor az adatok megfelelnek az elvárásainknak és a végén is van egy konzisztens állapot.
Közte lehet egy nem konzisztens állapot.

Egy egységként értelmezzük, konzisztens állapot között mozgunk.

ACID:

- Atomicity - Atomosság - A tranzakció egységesen hajtódik végre, vagy teljesen, vagy semmiképpen.
- Consistency - Konzisztencia - A tranzakció végén a konzisztens állapotban kell lennie.
- Izolation - Izoláció - Azt várja el, hogy amikor pl 2 tranzakció lefutott, akkor utána úgy nézzen ki az adatbázis állapota, mintha külön-külön futott volna.
  (Tud várakoztatni, eldönti mely tranzakciókat fésülhet össze.)
- Durability - Tartóság - Lefutott egy tranzakció, sikeres volt, ...

Gyakorlat

OLTP

Szervezet mindennapos működéséhez tartozó folyamatok (pl boltban való fizetés = módosítási kérések), ezekből sok van, gyakran használt műveletek, általában kevés adatot érintenek.

DSS/DWW

- Egy napban csak egyszer töltünk be adatokat, de akkor nagyon sokat. Több sort, táblát, nagyon sok adatokat érintünk ilyenkor.
- Lekérdezések: Nem teszünk fel sok lekérdezést.
- Olvasás és adatok kombinálása jelenti a fő feladatot.

Aggregáció(s művelet): Több sort érint, több művelet, több adatból állítjuk elő a választ.